

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ
Л.Б.ГОНЧАРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ АВТОМОБИЛЬ-ЖОЛ
ИНСТИТУТЫ
АВТОЖОЛ ФАКУЛЬТЕТІ

«ЭКОНОМИКА» КАФЕДРАСЫ

Бекітілген
ҚазАЖИ Ғылыми кеңесінде
Қабашев Р. А.
«30» 04 2024ж

6В04101 - «Экономика» білім беру бағдарламасы түлегінің
кұзыреттілік моделі

Алматы, 2024ж.

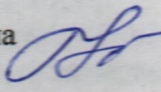
Білім беру бағдарламасын әзірлеушілер:

1. Алмагамбетова Ш.Т. – э.ғ.к., қауымдастырылған профессор
2. Жумаханова К.М. – э.ғ.к., қауымдастырылған профессор

Компетентностная модель выпускника образовательной программы 6B04101 - «Экономика» обсуждена на заседании кафедры «Экономика» и рекомендована УМС КазАДИ имени Л.Б.Гончарова

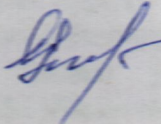
6B04101 - "Экономика" білім беру бағдарламасы түлегінің құзыреттілік моделі "Экономика" кафедрасының отырысында қаралып, талқыланды

"22" 04 2024 ж. № 10 хаттама

 Кафедра меңгерушісі э.ғ.к., профессор
Калпулова Р.Ж.

6B04101 "Экономика" білім беру бағдарламасы түлегінің құзыреттілік моделі ҚазАЖИ оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында қаралып, бекітуге ұсынылды.

"23" 04 2024 ж. № 9 хаттама

 ОӘК төрағасы т.ғ.к., АӘК. профессор
Мурзахметова У.А.

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Құзыреттілік моделі 6B041 "Бизнес және басқару" бағыты бойынша МЖМБС БЖСҰ талаптарына сәйкес келеді

1.2. Құзыреттілік моделінің негізгі пайдаланушылары:

1.2.1 Кәсіптік қызметтің тиісті саласындағы мамандар мен жұмыс берушілердің бірлестіктері.

1.2.2 Осы бағыт пен дайындық деңгейі бойынша ғылымның, техниканың және әлеуметтік саланың жетістіктерін ескере отырып, негізгі білім беру бағдарламаларын сапалы әзірлеуге, тиімді іске асыруға және жаңартуға жауапты институттың профессорлық-оқытушылық ұжымдары.

1.2.3 Осы құзыреттерді қалыптастыруға бағытталған ЖОО-ның білім беру бағдарламасын меңгерген студенттер.

1.2.4 Өз құзыреті шегінде түлектерді даярлау сапасына жауапты проректорлар.

1.3. Құзыреттілік моделі "Экономика"білім беру бағдарламасы шеңберінде бағыттың мазмұнын жобалау үшін негіз болып табылады.

2. ҚҰЗІРЕТТІЛІК МОДЕЛІ

Түлектің құзыреттілік моделін әзірлеу Болон процесінің негізгі бағыттарын іске асырудың сөзсіз шарты және қазіргі еңбек нарығының талабы болып табылады.

Бітірушінің құзыреттілік моделі (бакалавриат) белгілі бір дәрежедегі (лауазымдағы) маман қандай кәсіби міндеттерді шеше алуы керек деген сұраққа жауап беруге арналған.

Стейкхолдерлер мен барлық мүдделі тұлғалардың сұраныстарына жауап беретін ЖОО түлегінің заманауи моделін қалыптастыру Л.Б. Гончаров атындағы ҚазАЖИ-дың басты стратегиялық мақсаты болып табылады және кадрлық, оқу-әдістемелік, ақпараттық және материалдық-техникалық қамтамасыз етуді қамтитын білім беру процесі үшін қажетті ресурстармен қамтамасыз етіледі. Институт еңбек нарығында сұранысқа ие бакалавр - түлекті даярлау сапасын қамтамасыз ету үшін университеттің мақсатты кадрлық саясатын және материалдық-техникалық базасын жоспарлы жақсартуды жүргізеді.

Әрбір ББ сапасы мамандық түлегінің құзыреттілік моделінде айқындалған талаптарды іске асыруға ықпал етуі тиіс. ББ сапасын бағалау нәтижелері институттың Ғылыми кеңесінің отырысында үнемі қаралады. ЖОО-да кәсіптік, жеке, кәсіпкерлік және басқарушылық құзыреттерді қамтитын ББ түлектерінің үлгілері әзірленді.

Түлек моделі-бұл ББ сапалы мазмұнын көрсететін түлектің өзара байланысты құзыреттілік жүйесі.

Құзыреттілік - білу және түсіну қалай әрекет ету керек (белгілі бір жағдайларда білімді практикалық және жедел қолдану), білім қалай болу керек (құндылықтар әлемді және басқалармен өмірді әлеуметтік контексте қабылдау тәсілінің ажырамас бөлігі ретінде). Құзыреттілік нақты оқу пәндері мен дағдыларын білуден айырмашылығы тек практикалық (кәсіби) қызмет процесінде көрінеді және бағаланады.

Түлектің моделі МЖМБС және халықаралық сертификаттау стандарттарының талаптарына сәйкес келетін және берілген сапа деңгейімен түлектің кәсіби қызметін жүзеге асыруға кепілдік беретін мамандық пен даярлық деңгейінің жоғары кәсіптік білім беру түлегінің қабілеттерінің негіздемелік сипаттамасы болып табылады. Түлектің моделі білім алушылардың қажетті құзыреттер тізбесін дәйекті қалыптастыруды білдіретін білім беру бағдарламасының мазмұны мен іске асыру процесін айқындайды. Түлектің кәсіби қызметінің сипаттамасын әзірлеу үшін тиісті

бағыттағы (мамандықтағы) МЖМБС және халықаралық стандарттар, сондай-ақ мамандықтар шеңберіндегі халықаралық сертификаттауға қойылатын талаптар негіз болып табылады.

Түлектің әрбір құзыреті тиісті модульдерге біріктірілген белгілі бір пәндер (немесе тәжірибелер) жиынтығымен қамтамасыз етіледі. Пәндер модульдерінің мазмұны осы құзыреттер деңгейіне толық сәйкес келуі тиіс. Мамандық бойынша құзыреттілік пәндерді оқудың дәйекті сипаты нәтижесінде қалыптасады. Құзыреттілік, әдетте, пәнаралық сипатқа ие. Осы мақсатта әрбір құзыреттің тәртіптік бөлімдерге, құзыреттер мен оқу пәндерінің қатынастарына, әрбір құзыретті қалыптастыруға қатысатын практикалық бөлімдерге бөлінген мазмұндық құрылымы айқындалады.

Түлектің моделіне сәйкес институт ББ әзірлейді, оның негізінде түлектің екі түрі қалыптасады:

түлек – оқуды аяқтағаннан кейін өз бизнесін ұйымдастыратын кәсіпкер.

түлек-компанияда жұмысқа орналасу және одан әрі мансаптық даму үшін кәсіби білімі мен практикалық дағдылары бар маман.

Түлектің моделін әзірлеумен практика мен жұмысқа орналасуға жауапты кафедралар, жұмыс берушілер айналысады. Кафедралардың отырыстарында ашық дауыс беру арқылы түлектің моделі бойынша шешімдер қабылданады. Түлектің модельдерін тексеру отандық және шетелдік еңбек нарықтарының қажеттіліктерінің өзгеруіне сәйкес жүзеге асырылады

Институт ББ бойынша бітіруші-бакалавр моделінің нормативтік - құқықтық базасы мынадай құжаттарға негізделеді:

1.Қазақстан Республикасы Президентінің 15.02 жылғы №636 Жарлығымен бекітілген ҚР-ның 2025 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары. 2018 ж (өзгертулер мен толықтырулармен 13.04.2023);

2.ҚР "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы (27.03.2023 жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен.).

3."Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы" ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы (27.03.2023 және 01.07.24ж. № 104-VIII жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)

4. "Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы" 2005 жылғы 13 сәуірдегі №39 Заңы (01.07.2023 ж. өзгерістермен),

5.ҚР Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 "Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы" бұйрығы (25.07.23 ж. № 334 және 29.04.24 ж. № 203 өзгерістер мен толықтырулармен)

6. Кәсіби стандарт: "фирма ресурстарын жоспарлау және талдау саласындағы қызмет", "Атамекен" Қазақстан Республикасы Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы Басқарма төрағасының орынбасарының 2019.12.26 № 263 бұйрығына №85 қосымша

7. ҚазАЖИ-дің нормативтік-құқықтық құжаттары.

3. НЕГІЗГІ ҚҰЗІРЕТТЕР

Жоғары мектептің заманауи талаптарына жауап бере отырып, бітіруші кафедрада "Экономика" білім беру бағдарламасы (ББ) түлегінің жалпы құзыреттілігін - бітірушінің құзыреттілік моделін айқындайтын құжат қаралып, бекітілді.

бв04101 "Экономика" ББ бітірушінің құзыреттілік моделі ҚР МЖМБС негізделді және мынадай құзыреттерден тұрады.

Білім беру бағдарламасын игеру кезінде білім алушылардың құзыреттерін қалыптастырудың жалпы схемасы

Жалпы білім беру құзыреттері	Оқыту нәтижесі
<p>КК1: Мемлекеттің тарихи дамуының негізгі кезеңдері мен заңдылықтары туралы білімге ие болу, белсенді азаматтық ұстанымды, патриотизмді, Қазақстан халықтарының мәдениеті мен дәстүрлеріне құрмет пен төзімділікті көрсету.</p> <p>КК2: Тұлғааралық, мәдениетаралық және кәсіби өзара іс-қимыл міндеттерін шешу үшін қазақ, орыс және шет тілдерін грамматикалық білу жүйесі негізінде тілдік және сөйлеу құралдарын пайдалануды жүзеге асыруға қабілетті.</p> <p>КК3: Өзінің адамгершілік және азаматтық ұстанымын дамыту. Кәсіби этика талаптарын білу және осы талаптарға сәйкес келуге дайын болу, топта жұмыс істеу, стандартты жағдайларда шешім табу.</p> <p>КК4: Жинақталған тәжірибені сыни тұрғыдан қайта қарастыра білу, қажет болған жағдайда өзінің кәсіби қызметінің түрі мен сипатын өзгерту.</p> <p>КК5: Кәсіби қызметті жүзеге асыру үшін қажетті жаңа білім мен дағдыларды игеру дағдыларын меңгеру, қойылған міндеттерді орындауға Жоғары уәждемеге ие болу, өзін-өзі дамытуға, біліктілікті арттыруға және кәсіби шеберлікті арттыруға ұмтылу.</p> <p>КК 6: Ғылыми зерттеулерді, жобалық қызметті жүзеге асыру, ғылымның нақты саласында ғылыми әдістер мен зерттеу әдістерін қолдану.</p> <p>КК 7: Жазбаша және ауызша сөйлеу мәдениетін, өз ұстанымын дәлелді түрде жеткізе білу қабілетін көрсету.</p> <p>КК 8: Алынған теориялық және практикалық білімді кәсіби қызметте шығармашылықпен қолдана алады.</p> <p>КК 9: Белгілі бір салада күтілетін нәтижелерге қол жеткізу үшін кәсіпкерлік қызметтің, өндірісті және бизнесті басқарудың негіздерін білу.</p> <p>КК 10: Қойылған міндеттерді шешу үшін болжамды салада іскерлік және инновациялық белсенділік танытуға қабілетті.</p> <p>КК11: Экономика саласындағы тұжырымдамалық аппарат пен терминологияны, экономикалық заңдар мен категорияларды; қолданыстағы тұжырымдамалық аппаратты талдауға ғылыми тәсілдер дағдыларын меңгерген.</p>	<p>ОН1: Қазақстанның қазіргі тарихын, сондай-ақ бүкіл әлеуметтік-саяси кластерді зерттеудің ғылыми әдістері мен әдістерін қолдану</p> <p>ОН2: Ақпараттық технологияларды, қазақ, орыс және шет тілдерін білетін және салауатты өмір салтына бағдарланған болашақ маманның дүниетанымдық, азаматтық және адамгершілік ұстанымдарын пайдалануды жүзеге асыру</p>
Базалық құзыреттіліктер	Оқыту нәтижесі

КК11: Экономика саласындағы тұжырымдамалық аппарат пен терминологияны, экономикалық заңдар мен категорияларды; қолданыстағы тұжырымдамалық аппаратты талдауға ғылыми тәсілдер дағдыларын меңгерген.

КК12: Қазақстандық және әлемдік экономиканың құрылымдары мен даму тенденциялары туралы жүйелі идеяны біледі, қазіргі әлемдегі экономикалық процестердің алуан түрлілігін, олардың қоғамда болып жатқан басқа процестермен байланысын түсінеді.

КК13: Экономика саласында қабылданатын және іске асырылатын шешімдерді негіздеуге қабілетті ақпаратқа техникалық-экономикалық талдау жүргізу әдістерін меңгерген.

КК14: Экономикалық құбылыстар мен процестерді талдау және модельдеу, болжау кезінде экономикада математикалық әдістер мен модельдерді қолдануды біледі.

КК15: Бухгалтерлік есеп пен аудиттің, қаржылық менеджменттің, халықаралық экономикалық қатынастардың негіздерін, сондай-ақ экономикалық және басқарушылық шешімдерді қабылдау және іске асыру принциптерін біледі.

КК16: Әлемдік және отандық экономика, жүйелік талдау қағидаттарын меңгерген, әртүрлі құбылыстарды сипаттау және болжау үшін модельдер құра және қолдана алады, олардың сапалық және сандық талдауын жүзеге асыра алады.

КК17: Ұйымдастырушылық құрылым дағдыларын, экономикаға қатысты тиімділік критерийлерін басқару және реттеу әдістерін, сондай-ақ заманауи білім беру технологияларын пайдалану бойынша білімді меңгерген.

ОН3: Жоспарлау бойынша заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерді, Маркетинг, менеджмент, Экономика саласындағы білім мен дағдыларды, мансаптық қажеттіліктерді қанағаттандыру үшін ұйымның қаржы-шаруашылық қызметін есепке алу мен талдауды көрсету, деректерді жинау мен жүйелеудің экономикалық-статистикалық әдістері бойынша жұмыс дағдыларын игеру, нақты экономикалық жағдайларда құқықтық тетік құралдарын қолдану мүмкіндігі үшін аналитикалық ойлау дағдыларын дамыту, жағдайларды талдау арқылы сыни тұрғыдан ойлау қабілеті, мәселелерді шешу үшін кәсіби шешімдерді құру және таңдау

ОН4: Компаниялардың қызметін ұйымдастыру үшін кәсіби өсу және басқару шешімдерін әзірлеу үшін қаржы, есеп, аудит, статистика және талдау саласында іргелі білім мен дағдыларды қолдану

ОН5: Макро және микро деңгейлерде Экономикалық зерттеулер жүргізу әдістемесі саласында білім мен дағдыларға ие болу, экономикадағы заманауи процестер мен болжамдарды бағалау, сондай-ақ экономикалық мәселелерді шешу үшін математикалық әдістер мен ақпараттық технологияларды пайдалану

ОН6: Кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық қызметіне экономикалық талдау жүргізу әдістемесі саласындағы білімді қолдану, инвестициялық және инновациялық жобаларды әзірлеу құнын бағалау, жаңа техника мен технологияны енгізу, еңбекті ұйымдастыру арқылы кәсіпорын қызметінің экономикалық тиімділігін бағалауды анықтау.

Бейіндік құзыреттіліктер	Оқыту нәтижесі
<p>КК18: Жоспардың экономикалық бөлімдерін, есептеулерін жасау үшін қажетті негізгі функциялар мен операцияларды жүзеге асыруға, оларды негіздеуге және ұйымда қабылданған стандарттарға сәйкес жұмыс нәтижелерін ұсынуға қабілетті.</p>	<p>ON6: Кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық қызметіне экономикалық талдау жүргізу әдістемесі саласындағы білімді қолдану, инвестициялық және инновациялық жобаларды әзірлеу құнын бағалау, жаңа техника мен технологияны енгізу, еңбекті ұйымдастыру арқылы кәсіпорын қызметінің экономикалық тиімділігін бағалауды анықтау.</p>
<p>КК19: Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қызметін сипаттайтын экономикалық және әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштерді есептеу үшін қажетті бастапқы деректерді жүйелеуге және талдауға қабілетті.</p>	<p>ON7: Жоспарлау әдістемесін әзірлеу және кәсіпорынды дамытудың функционалдық стратегияларының әдістерін қолдану, еңбек процестерін жобалау және Еңбекті нормалау әдістерін қолдану</p>
<p>КК20: Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қызметін сипаттайтын негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштерді қоса алғанда, қолданыстағы нормативтік-құқықтық базаның әдістемесін есептеуге қабілетті.</p>	<p>ON8: Алған білімдерін кәсіпкерлік қызметте шешімдерді әзірлеу және іске асыру үшін және кәсіпорынның және басқаруды ұйымдастырудың экономикалық қызметінің практикалық мәселелерін шешуге дайын болу үшін қолдану.</p>
<p>КК21: Бизнес-жоспарды әзірлеу, экономика саласындағы теориялық және эксперименттік зерттеулер, жан-жақты гуманитарлық және жаратылыстану білімі мен мүдделері бар тұлғаның кәсіби өсуін өзін-өзі жетілдіру процесінде қажет болатын шешу дағдыларын меңгерген.</p>	
<p>КК22: Экономикалық процестер мен құбылыстарды сипаттау негізінде модельдеуге, стандартты теориялық және эконометрикалық параметрлерді құруға, нәтижелерді талдауға және мазмұнды түсіндіруге, сондай-ақ басқарушылық шешімдер қабылдауға қабілетті.</p>	

Білім беру бағдарламасының түлектері мен пәндерінің, практикаларының сәйкестік матрицасы

№	Пәннің атауы	Қалыптастырылатын оқыту нәтижелері (кодтар)
1.	Қазақстан Тарихы	ON1
2.	Философия	ON2
3.	Шет тілі I, II	ON2
4.	Қазақ (орыс) тілі I, II	ON2
5.	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (ағылш.тілде)	ON2
6.	Дене шынықтыру I, II, III, IV	ON2
7.	Әлеуметтік-саяси білім модулі (саясаттану, әлеуметтану, мәдениеттану, психология)	ON1, ON2
8.	Ғылыми зерттеу әдістері	ON1, ON5, ON6. ON7, ON8
9.	Экономика және кәсіпкерлік негіздері	
10.	Экология және тіршілік қауіпсіздігі	

11.	Экономикалық теория	ON3
12.	Микроэкономика	ON3, ON5
13.	Статистика	ON3, ON4, ON5
14.	Кәсіби бағытталған шет тілі	ON2
15.	Экономикадағы Математика	ON5
16.	Маркетинг	ON3
17.	Халықаралық экономика	ON3, ON5
18.	Менеджмент	ON3, ON4
19.	Макроэкономика	ON3, ON5
20.	Оқу практикасы	ON3, ON4
21.	Өндірістік практика	ON5, ON6
22.	Кәсіпорын экономикасы	ON7, ON8
23.	Кәсіпкерлік	ON7, ON8
24.	Өндірістік практика 2	ON8
25.	Диплом алдындағы практика	ON8
26.	Экономиканы мемлекеттік реттеу	ON3, ON4, ON5
27.	Мемлекеттік және жергілікті басқару	
28.	Қаржы	ON4, ON6
29.	Көлік саласының қаржысы	
30.	Бухгалтерлік есеп және аудит	ON4
31.	Көліктегі бухгалтерлік есеп және аудит	
	Салалық менеджмент	ON3, ON4
32.	Автокөлік кәсіпорындарындағы Менеджмент	
33.	Автожол және құрылыс қызметтері нарығын реттеу	ON5, ON6
34.	Көлік қызметтері нарығын реттеу	
35.	Құрылыстағы баға белгілеу және сметалық құнын анықтау	ON5, ON6
36.	Салалардағы баға	
37.	Деректерді талдаудың сандық технологиялары	ON5, ON6
38.	Жасанды интеллект негіздері	
39.	Қаржылық менеджмент	ON4, ON5, ON6
40.	Қаржылық тәуекелдерді басқару	
41.	Еңбек нарығының экономикасы	ON5, ON6
42.	Көліктегі еңбек нарығы	
43.	Жол-құрылыс кәсіпорындарының қызметін экономикалық талдау	ON4, ON5, ON6
44.	Салалық экономикалық талдау	
45.	Автожол және құрылыс кәсіпорындарындағы лизингтік операциялардың ерекшеліктері	ON5, ON6
46.	Салалардағы Лизинг	
47.	Стратегиялық жоспарлау	ON5, ON6
48.	Көлік кәсіпорындары қызметінің стратегиясы	
49.	Бизнесті ұйымдастыру	ON7, ON8
50.	Кәсіпорын құнын бағалау	
51.	Сала кәсіпорындарында нормалауды ұйымдастыру және еңбекақы төлеу	ON7, ON6

52.	Автокөлік және құрылыс ұйымдарындағы персоналдың еңбегіне ақы төлеу	
53.	Салалардағы экономика	ON7, ON8
54.	Көліктегі экономика	
55.	Құрылыстағы инвестицияларды экономикалық бағалау	ON6, ON8
56.	Машиналардың, жабдықтардың және көлік құралдарының құнын бағалау	
57.	Сала кәсіпорындарында өндірісті ұйымдастыру	ON8
58.	Көлікте өндірісті ұйымдастыру	
59.	Жобаларды басқару	ON7, ON8
60.	Көліктегі жобаларды басқару	
61.	Кәсіпорынның инвестициялық қызметі	ON6, ON8
62.	Құрылыстағы бизнесті бағалау	
63.	Академиялық жазу	ON3, ON4
64.	Қаржылық сауаттылық	ON3, ON4